TEHTÄVÄ 2. MÄÄRITTELE KÄSITTEET

MITÄ PERSOONALLISUUS TARKOITTAA?

Persoonallisuudella kuvataan ihmisen olemusta ja toimintaa kokonaisvaltaisesti.

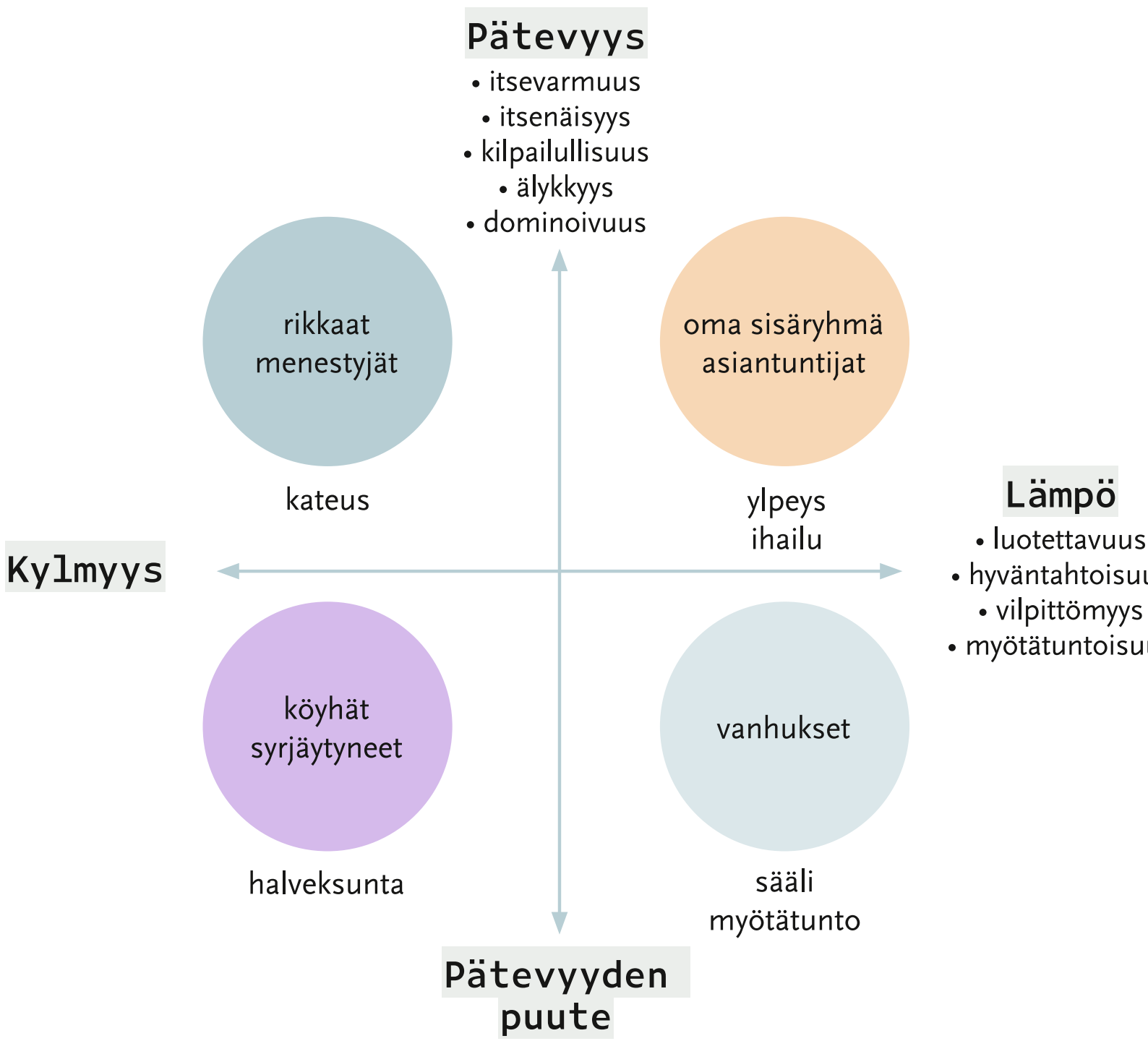
IMPLISIITTINEN PERSOONALLISUUSTEORIA

- Tarkoittaa **arkiajattelussa** ilmeneviä käsityksiä siitä, mitkä persoonallisuuden piirteet liittyvät toisiinsa.
- Kun huomaamme ihmisessä yhden piirteen, oletamme automaattisesti, että hänellä on myös muita siihen sopivia piirteitä

  → Jos pidät puheliaisuutta negatiivisena piirteenä, saatat tulkita puheliaan ihmisen automaattisesti myös itsekeskeiseksi ja töykeäksi.

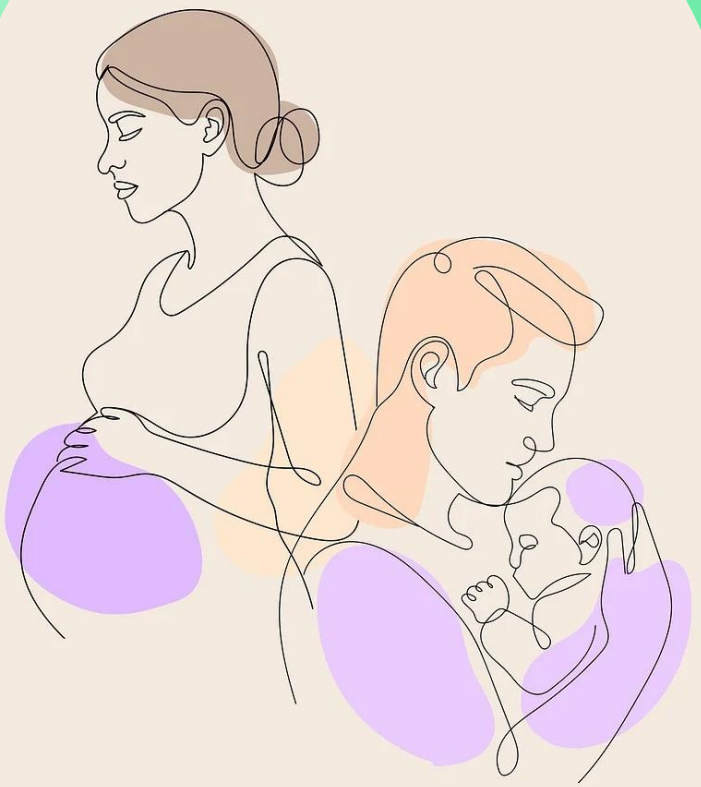
- **Implisiittiselle persoonallisuusteorialle on todettu olevan tyypillistä, että myönteisinä koettujen ominaisuuksien ajatellaan usein esiintyvän yhdessä** (halo-efekti/sädekehävaikutus).
- Implisiittisen persoonallisuusteorian voidaan ajatella luovan eräänlaisia persoonallisuutta koskevia **stereotypioita**.

Cuddyn (2007) **BIAS-malli** kuvaa ihmisten tapaa jäsentää henkilöhavaintoja lämpimyyden ja pätevyyden perusteella. Nelikentän ulottuvuuksista muodostuu neljä stereotyyppistä ryhmää, joista kuviossa on annettu yksi esimerkki kustakin

PERIMÄ JA YMPÄRISTÖ VAIKUTTAVAT YDHESSÄ

NATURE VS. NURTURE

HTTPS://WWW.YOUTUBE.COM/WATCH?V=JEOEGWUQ83I

KÄYTTÄYTYMISGENETIIKKA

- **Käyttäytymisgenetiikka** pyrkii selvittämään perintötekijöiden vaikutusta ihmisen toimintaan.
- **Geenit** vaikuttavat jollakin tavalla ihmisen kaikkiin psykologisiin ominaisuuksiin. Vaikutus tapahtuu monimutkaisen biologisen tapahtumaketjun kautta.
- Monet sosiaaliset tekijät vaikuttavat siihen, miten geenien aikaansaamat erot ilmenevät ihmisten toiminnassa.
- Geenien toimintaa ohjaavat lukuisat tekijät vaikuttavat **geeniekspressioon** eli siihen, mitkä geenit toimivat aktiivisesti.

EPIGENETIIKKA

- Geenin toiminta voi kytkeytyä päälle tai pois epigeneettisten muutosten, toisten geenien toiminnan, hormonaalisten muutosten tai muiden tekijöiden takia.
- **Epigeneettiset muutokset tarkoittavat muutoksia DNA-juosteen pinnalla olevissa molekyyleissä**.
- Epigeneettisissä tekijöissä eli **epigenomissa** tapahtuu herkästi muutoksia erilaisten ympäristötekijöiden seurauksena (esim. ravitsemus ja stressi).

- **Epigeneettiset muutokset ovat jossain määrin periytyviä.**
- **Periytyvyysaste** kertoo prosenttilukuna, kuinka ison osan yksilöiden välisistä eroista voidaan katsoa johtuvan perintötekijöistä.
- Tunnetuin ihmisiin liittyvä esimerkki epigenetiikasta on toisen maailmansodan aikainen **Hollannin nälkätalvi**, jossa sikiöaikana ravintoa vailla olleilla lapsilla havaittiin vielä vuosikymmeniä myöhemmin pysyviä epigeneettisiä muutoksia geeneissään.

HOLLANNIN NÄLKÄTALVI

https://www.youtube.com/watch?v=Yei-TxVwItY

TEHTÄVÄ 3. GEENITUTKIMUS